

RASKOVANI

IZLAZI SVAKI ČETVRTAK, 11 JUTRA.

PREDPLATA: TROMJESEČNO DINARA 13, GODIŠNJE DINARA 52. OGLASI PO CIENIKU.

UREDNIŠTVO I UPRAVA KUĆA Br. 543 - VODICE.

RUKOPISI SE NEVRAĆAJU.

POJEDINI BROJ DINAR

VLASNIK, DIREKTOR ODGOVORNI UREDNIK:
 PAVAO ROČA

TIŠAK: PUČKA TIŠKARA - ŠIBENIK.

Kontrola občinske aprovizacije u Šibeniku.

Ljudi, koji znadu sve što se u šibenskim kancelarijama kuje i snuje za buduće izbore za Narodnu Skupštinu, proturili su vijest po gradu, da je šibenska občina dobila u njezine ruke glavnu aprovizaciju za cijelu sjevernu Dalmaciju. O potankostima se na obćini i u klubovima vladajućih i vedrećih faktora u ovom gradu nemože ništa saznati, osim što razni pri-taše sadašnje uprave u Šibeniku trljaju dlan o dlan od veselja, da je i njima nadošlo vrijeme, kada će se moći najesti badava pršuta, janjuca, pilica, koje će im bajagi nositi na dar oni bijedni težaci, kojima će oni dati varičak pure povrh određene im količine.

U poštenje ljudi, koji su na obćini, kao i u poštenje onih koji podižu i skaljavaju iza kulisa kvinte na obćini, ne dvojimo, ali jer se već i sad prije nego je u Šibeniku prispjela hrana za siromašne težake, mnogi vesele da im je upala sikira u med, to proti samom tom drzovitom veselju podižemo javni prosjved i pozivljemo ne odlučujuće faktore nego cijeli siromašni svijet, a to je naš zavaravani težak, za koga je hrana određena da mu se badava daje, da od Ministarskog Savjeta energično traže: Prvo da se u Upravu aprovizacije namah ima uzeti u svakoj obćini od tri do šest težaka, radnika i malih činovnika, dok kod glavne Uprave u Šibeniku moraju biti zastupane sve stranke u ovom gradu prama njihovoj sadašnjoj jakosti.

Drugo što siromašno pučanstvo ima tražiti od vlade, to je, da ono ina primati puru, ječam, krumpir, fažol, brašno, mast, jer ulja nema ljetos, i po koje kilo slanine sve badava bez ikakve obaveze, da će kod budućih izbora glasovati za vladine skutonoše.

Treće što se od vlade ima energično tražiti jest to, da šibenska obćina pozove k sebi sve trgovce u jestivu u sjevernoj Dalmaciji, te da se preko

njih uz maleni postotak dobiti za njihov rad, dijeli životne namirnice narodu. Taj postotak dobitka ima se od onih, koji će aprovizaciji plaćati podpunu cijenu naplatiti, dok od onih koji će aprovizaciju dohivati uz sniženu cijenu samo polovicu postotka.

Četvrto na što glavna Uprava aprovizacije ima budno paziti bilo bi, da se iz njezinih magazina nema krasti ni pura ni brašno pa ni mast određena za narod, te ispod ruke prodavati drugim.

Peto da se vođenje računa ima povjeriti jednoj od mjesnih banaka, koja će bez dvojbe ovaj posao preuzeti i voditi badava, a to s razloga, da utjerani novac za prodane životne namirnice ne leži u obćinskim blagajnama bez ikakve dobiti.

Šesto sve stranke u Šibeniku imaju pravo, da imenuju po dva kontrolora, koji će brižno ali badava, nadzirati Upravu aprovizacije, i koji će se brigati, da se eventualne nekorektnosti naime kradje u raspačavanju životnih namirnica težacima namah uklone.

Ovo na brzu ruku nabačeno nekoliko ideja, koje bi se imale proizvesti biti će najbolji jamac, da se kod nove aprovizacije neće postupati nekorektno, da ljudi, kojima će biti povjereni razdoba hrane ne će za pršute, janjce, jaja, maraštinu, pilice i drva davati varičak kukuruza više onom, tko im ih ženi donese na poklon.

Kada se je Ministarski Savjet na sva zapomaganja, zaklinjanja, moljakanja ipak napokon sjetio, da u sjevernu Dalmaciju za siromašno pučanstvo pošalje životnih namirnica badava, onda je pučanstvo i to sve pučanstvo pozvato da poduzme sve nužne mjere unaprijeda, da se na aprovizaciji niti bude krasti niti za ništa dijeliti hrana jednom težaku više nego li drugom.

Ministarski je Savjet šaljući ovu hranu pučanstvu iz sjeverne Dalmacije bez dvojbe o tom na čistu, da se od 70% težaka ne će utjerati ni pribijene pare za hranu. Naš težak nema šolde nego dugova. Vinogradari nemogu vino ni prodati, ni darovati. Oni su izgubljeni. Ne znaju sami što će sa vinom. Po mnijenju vinogradarskog referenta bilo je ljetos u samom šibenskom kotaru 80-100 hiljada hekta vina. Od tih se je možda do danas prodalo uz bezcjene najviše 12 hiljada hekta. Ostalo, bog zna što ga čeka kad zagrije. Težak je prisiljen da ga pije sam. Dolazi proljeće treba početi okopavati loza. Odkle novaca? Kašnje će doći sumpor i galica. Tko će ih kupiti težaku kad dugove od prošle godine nije mogao još povratiti? Mi imademo težaka, koji imaju do 60 hekta vina, a ni pribijene pare u kesi. Ovim ljudima mora se hrana dati badava, da još više ne padnu u dugove.

Težak se najbolje hrani! Ovu smo infamiju čuli jednom zgodom od jednog brkaša — kaputaša, koji tovi njegove bubrege u težakom znoj. Ne ćemo mu spominjati ime, ali nije sam. Ima i drugih, koji sude težaka po tomu, jer su ga, kad proda kar drva, vidili u krčmi, da glodje kosti, da on najbolje živi. A tko je od ovih kaputaša ikada se prošetao u doljne polje ili gdje u krš i motrio težaka, gdje krči i kopa, a kad mu sunce dodje povrh glave, gdje iz torbe vadi komad sjerčevnice, ili većinom ječmena kruha, da ga zalije sa pivom (Bevandurinom), koju ni jedan šibenski kaputaš, koji cijeli dan ne misli ništa drugo, nego kako će bolje uhititi na udicu kojeg težaka, ne bi dao piti ni svomu mačku ili psu.

U krš, gospodo kaputaši, tamo je mjesto, gdje možete proučavati muke i trude bijednog težaka, od čitavog krvavog znoja vi živete. S toga svakomu težaku, koji sam ore i kopa svoju zemlju mora se dati hranu badava.

Koga se još ima uzeti u obzir pri razdiobi hrane badava to su u prvom redu svi poslužnici

FELJTON

Prvo gostovanje našeg narodnog pozorišta u našem gradu.

Mi u Šibeniku već davno imamo pozorišnu zgradu, ali kao da je ni nemamo. Nije naša! Ovome nije moglo da doskoči ni naše ujedinjenje: mi smo još i danas u ovom pogledu pravi beskućnici.

I dok su za izbornu kupovninu i trovanje puka sve naše stranke u prošlosti bez imalo grizodušja trošile na hiljade i hiljade zlatog novca, rijetko je ikad ikome od nas na um palo, da mi nemamo svoje pozorišne zgrade, da mi, u našem gradu, nemamo svog prosvjetnog hrana, ma da imamo čitavo čudo krčama i erkava!

Čak ni naša društva nisu se imala gdje da sklone. Nemamo ni Doma Narodnoga! I da nije tudjinac sazdao zgradu za svoju zabavu, koju je pred evakuaciju kupila naša država i koju smo, s toga, prozvali Državni Dom, mi danas ne bismo imali gdje da primimo našu vrlo glumačku truppu iz Splita, mi još ni danas ne bismo mogli da budemo sudionici onog velikog kulturnog slavlja, koje je slavio grad Split prilikom otvorenja ove naše narodne institucije.

Mi vjerujemo, da je to bio početak u veliko djelo. To je djelo, koje će nas osposobiti, da i mi doprinesemo svoj dio u kulturnu zajednicu čovječanstva i koje će svjedočiti, da i mali narodi mogu da budu sposobni za velika djela te da je naša zemlja priličnija za kult dobrog i lijepoga, nego li za kult nasilja, batine i masakriranja nevinih građana. Ovo su odlike „državotvoraca“, koji nasilno hoće da budu monopolizatori našeg državnog i narodnog patriotizma i unitarizma, koji misle, da je: udinjenje našeg naroda lična njihova zasluga, da su oni država, zaboravljajući na onoga, koji je, koristeći se stienjem izvjesnih svjetskih političkih prilika i događaja, sve to stvorio svojom krvlju i radom.

Taj je tvorac čitav naš narod, koji je oličen u šumadijskom težaku, pregalniku i junaku.

Iza ove digresije da se vratimo našoj truppi. Svi su vješti i oprobani glumci. Neke znamo po čuvenju, a nekih se opet sjećamo još iz vremena gostovanja zagrebačkog pozorišta u našem gradu. Naša najodličnija znanica je gđlja Vavra, bivši član zagrebačkog pozorišta. Grad se prilikom njihovog dolaska svećeno okito, da im iskuže svoju radost.

Prostorije su bile neprilične za pozorište. Pozornice, toliko da je nešto; drugo se nije ni dalo improvizirati radi škratosti prostora. S toga o odgo-

varajućem scenskom namještaju ne može da bude ni govora. Sred ovakovih poteškoća, režija malo šta može. To je upravu prinudilo, da gostovanje ograniči samo na 4 dana. Divno čudo, kako su glumci, i pored svega toga, mogli da budu dobro raspoloženi. Dvornica nije mogla da primi svu pupliku, pogotovo prve večeri. I mi smo ovih večeri najzornije mogli da vidimo sve mizerije našeg grada, kojima se on jedared mora da odme, ako želi da napreduje i da uopće bude grad.

Nastupna je predstava bila Petrovićeva dramska sala Pljusak; bez sumnje najuspješnije njegovo djelo. Igra više komičnih situacija, nego li zapleta. Djelo ugodne originalnosti prema tudjinskoj literaturi ovog genra. Autor ga je vješto zamislilo i razvio. Komične situacije i dijalozni pojačani snagom čiste pučke dikcije dozvoljavaju, da se dogodovština, za koju bi, inače, dostajala i jedna aktovka, razvija u tri puna čina. — U ovoj veseloj igri, koja je uzeta iz našeg narodnog života, gdje teče sočna i jedra pučka riječ, Petcija je Petrovićevim očevitim dokaz, da uz ovakove naše domaće komade mi ne trebamo tudjinski hljutave i nepristojne šale, ma da i u ovoj šali pojednak padne i po koje krunije izjašnjenje.

Puplika, očevidno razdragana, uživala je u šali i skladnoj igri naših glumaca, davši doličnog

na uredima, žandari i državno redarstvo. Naime svi oni državnim namještenici, koji uz sve doplatke nemaju maksimum biljadu dinara mjesečne plate.

Medu nama nalazi se još jedna skupina naših državljana, koji zaslužuju da im se hrana daće badava. To su svi oni maloposjednici Hrvati i Srbi, koji su prije živili od dohoda ka njihovih zemalja, koji ljetos, jer im težaci uskratit će dohodak da ne crknu od glada sa svojom obitelji preko ove zime i ovog proljeća moradoše se zadužiti kod privatnih ili banaka.

Napokon hranom se mora snabdjeti šibenski »Uhožki Dom« barem za godinu dana, jer je sramota po ovu občinu da nije kadra, da stvori bilo odlike bar toliko dinara dnevno, da oni, koje je

bijeda i nevolja dovela pod taj krov, u starosti, iznemogli, na pola živi a na pola mrtvi ne mogu imati dnevno žlicu jule.

Sagriješili bi pred Bogom i svijetom, kada se ovdje ne bi sjetili i naših popova i fratara katoličkog obreda, kao i pravoslavnih sveštenika, kojima su težaci uskratili dohodak. I njih, od kojih većina ima da uzdržavaju cijelu obitelj, a od države slabo i preslabo plaćeni, treba uvrstiti u skupinu, koja će badava dobivati hranu od aprovizacije.

Pri zaključku treba spomenuti sve pensionirce, ratne invalide, radnike bez posla, male ribare, itd. da ih se podnipošto ne zaboravi uvrstiti u listinu onih, koji nemaju odlike platiti, aprovizaciju.

„La cena delle beffe“.

Talijanski pjesnik Sem Benelli napisao je pred nekoliko godina dramu „la cena delle beffe“ — večera narugivanja. Prizor je iz činkvećenta. Goropadni fiorentinski plemić pozove na večeru prijatelje i nekoga grbavca. Za zabavu društvu dadne grbavca povezati a vreću te ga tako povezana nekoliko puta zamoči u rijeku Arno budući ga ostano u živo meso. Poruga je uspjela, veselo se društvo ismijalo, a jadni grbavac ostao pokisnut i osramoćen. Goropadnik slavio slavje nad slabičem grbavcem. Nu i ovaj zasnovao odmazdu, u kojoj je imalo da se nasladjuje fiorentinsko društvo plemića. Nekoliko dana iza ove večere sastalo se ponovno veselo društvo. Još odjekuje smijeh i poruga na grbavcu i ovaj se — lukavac — priznaje poljedjenim i osramoćenim; tek će goropadniku da primijeti: „li imaš odvaznosti da se meni slabiču narugaš, ali ne bi smio, da se sad u sred noći obučeš i oboružaš i da podješ tamo negdje u grad, u jednu gostionu, gdje je nekoliko srčanih vitezova i da se njih udovežeš; — to ne smiješ.“ Planuo goropadnik, što ga grbavac kori s kućavičluka, te brže bolje — u gluho doba noći — navuče na sebe viteško odijelo, oboruža se nekom topuzinom i hajd u porugu za vitezovima, da ih izazvle i kavgu zameće. A grbavac šmignu prije njega, razturi glas da je goropadnik pomahnitao, da se u sred noći naruožao i da traži mahnitac kavgu sa mirnom čeljadi. Redaju se prizori puni života dramatskoga: goropadnik tjera svoju od šale, a grbavac podražuje s jedne strane njega, a sa druge — grbavskom okretnošću i lukavošću — širi uvjerenje da je bijedan goropadnik pomahnitao, te upriliči da ga kao mahnitca povežu i zatvore. Kada je to postigao ide k njemu, draži ga, dovodi mu nekakove ljubavce, koje prije toga osvjedočio o njegovu ludilu, one ga žale — a on to razumije i uzalud prosvjeduje da je pri svijesti, da je sve od šale. Nitko mu ne vjeruje i svatko se boji, da ga odriješ i da ne počini grdesija. Grbavac ide i dalje, noću se usulja u ložnicu goropadnikove žene preobučene u njezina ljubavnika, i zavede je. Kada je sve to postigao, dađe odriješiti goropadnika, kaže mu što je učinio, uvjeri ga o nevjerosti

žene... I goropadnik doista poludi i izgubljen razuma — odlazi u noć... Zastor pada, lukavi grbavac slavio slavje osvete!

Ovo je talijanska drama pjesnika Sem Benelli crpljena iz istinskog života zlatnoga vijeka talijanskoga. Dub talijanski divi se ovakovom lukavstvu, i nemilosrdju. Drugi narodi slave drugčije junake, junake sreća i požitvornosti. Talijan slavi junaka lukavštine i okrutnosti.

Od sloma do Rapalla, od Rapalla do danas — odigrava li se kod nas duga drama narugivanja „la cena delle beffe“. Hoće li grbavac dočekati da goropadnik pomahnita?

Trutovi.

Za dobe naše mladosti, učitelji u školi isticali nam uzorom ustrajnosti, radnje i štednje — mrave i pčele.

Pustimo mrave, a prihvatimo pčele. U ulištu najprva je „matica-kraljica“, njoj robuju sve pčele radilice, jer za nju obigravaju da skupe pelud sa cvieća na kilom, dalje napokon dolaze — badavdže „trutovi“, muško pokoljenje, koje dnevno samo ždere i ljenzari a uvijek na raspoloženju „mattice-kraljice“ da ju u svoje doba oplemene.

Pčele radilice, nisu ipak bedaste, trpe i puštaju dok mužjak „Trutovi“ oplemene „maticu-kraljicu“. Netom oplemenjenje izvršeno navale sve radilice, i nežaleći svog života rhodom svog žalca, koji im i utrobu za sobom suče, unište usmrte sve „trutove“ jer postaju suvišnim i na teret radne sile — pčela radilica.

Obstoji na svijetu, koja i danas hoće da se zove ili nametne „kraljicom“ a ta je Zita Habsburg. Nje muž Karlo je „trut“. On ju je oplemenio, bez nagadjanja, kao zakoniti muž. I jer smo stvorenje a ne „pčele radilice“, to ga svojim žalcem kao „truta“ ne možemo usmrtiti. Badavdžija Karlo *primat de godimice 6 (šest) miliona franka* doprinos pčela radilica: Jugoslavije, Poljske, Rumunjske, Mađarske, Austrije, Italije i Čehoslovačke.

Veći gospodar, gdje magarac zapovjeda.

izražaja svom veselom raspoloženju i oduševljenju u srdačnom smijehu i jednodušnom odobravanju. Glumci, izazvani, morali su svaki put da se, iza čina, pojave. G.djji Vavri aplaudiralo se još za čina. Umjetnici su svi od roda dobro igrali. Vavrina kreacija Čigankice bila je odlična, i za nas, koji g.djju Vavru poznavamo više kao junakinju tragedije i drame, jedno iznenadjenje. Gosp. Solirović bijaše izvrstan, kao Stojan. Piščevoj komiči on je dodao dosta svoje mimične i izražajne duhovitosti, da Stojan bude zaista Stojan Marić. Isto tako i g. Pavić, kao griješni Marin muž, Nikola. G. Spiridonović kao last bijaše tip prave stare bekrije. G.djja Rucović kao tašta nije mogla da bude bolja. Pohvalna g.djjeica Vilhar kao Stojanova griješna žena, Stana: nasrtljiva, dok se ne dozna za njezin grijeh, poslije krotka. G.djja Spiridonović prikazala je Marine neprilike sa očevidnom bravurom. G.djja Milojević kao njezina majka, a Nikolina punica, Pela, također pohvalna.

Bila je i po koja omaška, ali stina i slučajna. Kad smo kod toga, žao nam je, što moramo konstatovati, da je uprava posve zaboravila na za-

stupnike mjesne štampe, što se u Splitu ne bi moglo da desi. Radi toga mi nismo mogli prisustvovati nedjeljnoj popodnevnoj predstavi, ni ocijeniti je.

Budući da naše narodno pozorište treba da u prvom redu gaji našu narodnu dramsku umjetnost, s toga mi najveće zahtjeve postavismo na naše glumce kod igre domaćih komada, pa volimo, što možemo konstatovati, da su u ovoj svojoj dužnosti bili odlični.

Prirodno je, što je uprava nastupila sa domaćim komadom, pogodivši ujedno i na izbor.

Da se razumijemo i da nam se ne bi prigovorilo ukusu, ovdje treba progovoriti o jednoj činjenci, koja dovodi na jednu konstataciju. Pupilka, naime, više nasrće na šale, na vesele i smiješne igre, nego li na tužne i tragične, pa se zato nameće pitanje, dali puplika voli i osjeća ono, što se u oblasti drame zove viša umjetnost, jer se više puta čuje prigovor, da puplika nije dorasla za razumijevanje ove umjetnosti.

Dožimo, da ovo tvrdjenje nije baš tačno, jer

I Opuzen na Balkanu.

Nije se čuditi. Ta jesno li svi. Kolike obćine imadu svojih Pino Moravec, pa čute. Od muke stiskaju zube: utjeha im Hristove muke na Kalvariji. Kalvariju smo prošli u borbi protiv Talijana. Kalvarija nije nas minula, a niti će još za koje pokoljenje.

Pino Moravec je čovjek vremena; rodio se pod sretnom zvjezdom, još da mu je postati zastupnikom — puna šaka brade. Uz Frančica i Vrsalovića, za što nebi i jedan Pino Moravec sjedio — na mekim dušecima.

I sretan je Pino Moravec. Njegovom stanu podmeće se „bomba“; ova upaljuje i eksplođira, a njemu Moravecu — na dlaka da li s glave. Sretniji nego pametniji.

Pod sretnom se zvjezdom rodio; ni bog — „bomba“ ne može mu ništa. Tako vam je na ovom varavom svijetu. Buzde onaj koji ju podmetnuo. Ne ulazeć u pitanje, ali mi sino i čitali i doživili, da su višekrat razna zločinstva počinjena po osobam koje su zločinstvo sudu prijavile.

Kao kro niste bilježimo da pri primetačini Opuzena, u obćini pod ključem obć uprav. Pina Moravec našlo se vojničke municije i opasnih eksploziva; da je Ivana Malića i sina mu Nikolu otpustio iz službe, jer ovi nisu htjeli potvrditi laž Moraveca — da je Moravec „čista Suzana“ u poslu nadjenog eksploziv u obćini.

Medjuto Krsto Rajković i družina bivaju protivoreni kao zločinci ahtnuta na osobu Moravec, te nakon 10—15 dana pušteni na slobodu. A Opuzen biva razoružan lovačkih pušaka, i lišava ga se dnevne lovne privrede.

Ko istina, dosta žalostno da naš dobri znamac i kolega revolucionarac protiv Austrije, kotarski poglavar Melkovića Ivo Aničin, ne ima kuraže izvjestiti Moravecu „pakrački dekret“.

A šta bi duljili, na Balkanu smo svi, pa i — Opuzen.

Za reviziju obrtnih listova.

Pohlepa i gramzjenje za kolosalne dobitke to su posljedice rata. One davaju povoda ljudima, da misle kako da si osiguraju lagodni i bezbrižni život. Zato vidimo ljude bez ikakve strukovne spreme i naobrazbe, neznađu niti vlastoručni podpis svoga imena, a dobivaju razne koncesije, s kojim dućani niču po svim uglovim predgrađa kao gljive poslije kiše i sa kojim ludi naprosto rečeno trgovina se prostiuiše.

Za doba okupacije nikakvo čudo što su se uz silne proteste danonice događali ovakovi žalosni slučajevi. Sa strane Talijana imao je za njih jedan stvarni razlog a to da svakom doseljenom svom pomelaču daju obrtnu dozvolu i da tako potisnu naš trgovački svijet.

Nakon okupacije bilo je nade da će se provesti revizija do tada ispuštenih dozvola te da će naša vlast u tomu uspostaviti malo više reda. Na žalost ne saimo što su se vlasti pokazale nemoćnim kod protuzakonito ispuštenih obrtnih dozvola sa

stvar treba i drukčije uzeti, te kod toga uočiti dvije činjenice. Prvo, da je u oblasti drame tragedija (i dramati) vrhunac emocije. Ako ovo ima da znači i vrhunac umjetnosti, onda na opravdanje i razumijevanje puplike, i to one puplike, koja inače voli da pohadja pozorište, treba uočiti i drugu činjenicu, t. j. da nju u većini obrazuju jedinke, koje baš ne mogu da puno blagodare životu, koje, dakle, imaju već dosta tragedije u sopstvenom sreću.

Otuda slijedi logični zaključak, da čovjek, koji je u svom realnom životu zlostretno kobljen, ne može za vrijeme svog odmora za razonodu odabrati tragediju, ni dramati, nego on prirodno težu veseleju, pa ako hoćete i Albinijevoj vedroj umjetnosti.

Tragedija je, sa ovog gledišta, za bezbrižne i vesele gotovane, koji istom na pozorišnim daskama mogu da vide i osjele tragediju života, jer u realnom životu oni nemaju za to očiju ni osjećaja.

U ovome je, dakle, problem, a ne u „nerazumijevanju“ puplike!

(Slijedi).

strane talijanskih vlasti, već naprotiv vidimo da zapadamo danonice u sve to viši kaos.

Čemu se ne zainteresiraju obrtna vlast i drugi činbenici, da se ponovno uspostave večernji tečajevi za nepismene, da se pomogne uzgojiti mladiji naraštaj u onom bar malom trgovačkom i obrtnom duhu, osobito uz pomanjkanje jedne trgovačko-obrtničke škole u Šibeniku gdje nisu u stanju roditelji slati svoju djecu vani da ih školaju, čuti se poteha lakovih pripravnih tečajeva u računarstvu i geometriji da dobijemo uz trgovce i dobre obrtnike i radnike. Bez svjedočbe o pohadjanju takovih tečajeva i svjedočbe šegrtstva ne bi smjela biti ispuštena nijedna obrtna dozvola. Uza sve to u zadnje predratno doba bilo se uvelo: da uz gornje navedene svjedočbe trebalo je polagati i tripti sposobljenja u prisutnosti obrtnog referenta, poglavarstvenog inženjera i dva stručnjaka. Zašto se ne bi moglo uvesti i danas? Tekar onda mogli bi računati da imamo vrijedne i sposobne radničke sile a da se za to ne bi imalo velika troška i truda ali se hoće imati više volje i energije za strano obrtnih vlasti.

Na raznim se dućanima čitaju naslovi „Trgovina“ a kada se zavini u dućan u njemu nema trgovca. Kako mora da suditi o našem trgovačkom svijetu, onaj koji dolazi do nas, kad zapazi da ži-

vemo kao u najzabitijem selu ili u srednjem vijeku?

Ali to nesmeta obrtnu vlast, koja zna više puta zanjekati dozvolu i po jedan, dva puta a treći ju put ispustiti nakon što se je obrtni referent uvjerio, da je dočeni dućan recimo na Gorici ili Varošu radi što više konkurencije neophodno potreban pučanstvu.

Sve ovo i drugo — o čemu je za sada još bolje šutiti i nikomu ne potkopavati prob — pri-nukovalo je trgovačko industr. i obrtničko udruženje da se obrati preko privremene trgovačko obrtničke komore u Splitu na ministarstvo trgovine da se za stvar zainteresiraju i da pozove obrtničke referente da poradu oko toga, da se uspostavi malo više reda u ovom pitanju u interesu časti i ugleda jedne čitave kaste *)

*) **Opazka uredništva.** — Prvi smo put u ovoj stvari donijeli malo vijest pod naslovom: Obrtni referenti — po nosi. Saznali smo, da je onih dana bio uzasno prehladjen i da nije nikako čutio miris one poruke. Pred nama leži pritužaba iz više mjesta Dalmacije protiv postupanja obrtnih referenata. Želili bi da ih ne budeno primorani objelodaniti, pak će biti dobro da kot. poglavari pripreze malo više na rad njihovih obrtnih referenata. Neka svak živi, ali niko ne smije svoju poziciju izabljiti na štetu drugoga.

† **Kate Ilijadica pok. Dume.** U nedjelju su preneseni na vječno počivalište smrtni ostanci ove dobre i plemenite starice. Bila joj laka studena ploča, a uciviljenoj obitelji naše saučesnice.

„Ženska Narodna Zadruga“ otvara 15 februara besplatni analfabetski tečaj za žene. Upisivanje će sljediti od 1—8 februara od 5—6 s. u večer. Pporučuje se što veći odaziv.

Lija dolijala — Lopovi izazvali neke noći stanovitog Zehica u Žegar. Provalili mu u kuću i ponjeli što se dalo ponijeti, a same gotovine oko 8000 Din. Obaviješteni oružnici, pričepili ih na logi pa ih pohvatali i spasili oteto. Sada razmišljaju u sudbenim uzam Obrova.

Ništica — U Trilunju pir kod Stampalije. Pirov čača držeći se Ustava S. H. S. razvio hrvatsku zastavu. Nadošla sudska komisija iz Tiesna predvodjena sućem zadraničinom Kamenarovićem, koji u obitelji govori samo talijanski, jer mu i sama majka neće nego da govori talijanski. Puntum glavar mjesta Gulam dolazi Stampalji da po naredbi suca Kamenarovića skinu zastavu, inače da će odgovarati zakonu. Ako sudac Kamenarovič ovo odredio i naredio, on je prosto — politički nul.

Sprdarija. Ovako uprav. opć. Vodića izrazio se diletanskom odhodu, uzdrativši pozajmiti im časovito općinsku zastavu za zastor, a čisti prihod zabave bio je namjenjen Jugoslavenskoj Matici. Nakon opć. uprav. „spdarije“ diletanski odhod nije mogao drugo nego da odbije ponudjenih u fond ne u ime svoje, i ako na zabavu bio pozvan, već se ime općine 100 kruna. Da majica ne trpi, diletanski odhod naknadno pokesavši se između sebe, Vodića i Vodičani bili su one večeri sretni radosni što im zastorom na pozornici bila zastava izhjeglica Prević-Lučana, kojom su pozdravili prvi povratak Dr. Trumbića u Splitu.

Ciganska ciganija — Došla ciganska družba u stanovito selo šibenskog sreza: Hoće da pravi komediju, ali nema zagrđene prostorije. Glavar mjesta u odsutnosti učiteljice, ponudi im školske prostorije na prvom katu, ali da ukesano djele na polovicu. Čigo ko čigo prihvatilo i svoje konjče na prvi pod popeo. Dvorana puna dubkom. Čigo pred glavarom pita: Iko je glupan u mjestu? Konjče klimaa i potvrdjiva glavom, da glavar mjesta. Glavara obuzimlje rumenilo stida Čigo dalje pita konjče: ko je lola, helerija, pijandura u mjestu najveća. Konjče pred glavarom klimne, da je glavar mjesta. Zlela rugoba glavara, i netragom odmaglio Čigo pobrao sve pare, a glavaru — *drek* u toholcu.

Povjereničina Državne Zaštite Djece i Mladeži šibenskog kotara preporučuje se da savjesno i bitno nastoje udovoljiti potražbom Okružne Državne Zaštite Djece i Mladeži u Šibeniku a sve za dobro naše siročadi čiji oči poginuše za ostvarenje našeg oslobođenja i ujedinjenja.

Grom u ševartu kuću. Dobivamo iz Bakra da požar uštedio za milion ondašnjih nautičku školu.

G. Kessleru vodi Jugoslav. Napred. Nacional. Omladine u Šibeniku do znanja. Naš urednik bio na kot. sudu da čuje Dr. Pina kojim jezikom zastupa obranu. Govorio je talijanski. A ipak trebalo bi ne s repa, već s glave triebiti gulu iz torine.

Takse za oglase u novinama. Na sve oglase u novinama, kalendarima, povremenim časopisima, knjigama i slično, za svako oglašavanje 1) za oglase do 20 kvadratnih centimetara površine, dinara 0.50; 2) za oglase do 50 kvadratnih centimetara površine dinara 1. ; 3) za oglase 50—100 kvadratnih centimetara površine dinara 5. — Kao oglaš. smatraju se sve obznanе u bilješcima novina, kojima se objavljuju: vjeritbe, vjenčanja, preporučuju bioskopske predstave i sve drugo što ima oglasa ili reklame.

Sokolstvo. Dne 29. januara t. g. na izvanrednoj glavnoj skupštini izabrani su delegati za župsku skupštinu, koja će se obrđržavati dne 5. veljače u sokolskim prostorijama u Šibeniku. Delegati: Kovačev Pavo, Panjkota Ćiril, Blažević Andrija i Belamarić Ivo te dva zamjenika.

Upozoravaju se svi oni članovi, koji su ma bilo s kojeg razloga oprošteni članarine (osobito daci) da su i oni dužni uplatiti po 5 Din. za garantni fond sleta u Ljubljani kao i 1 Din župskog a 1 Din. saveznog doprinosa.

U nedjelju dne 5. veljače u 5 sati popodne biti će redoviti plesni vijenčić. Nitko nek ne izostane. — Uprava.

Puno dima, malo vatre. Prekjučor u Vodićama zapalio čaču u dimnjaku školskog pomješa.

Oavrt na djačku zabavu u Vodićama 22 pr. Redatelj ove zabave pošt. činov. Mile Stupin. Učiteljice uložile sav materinski rad da svoje učenike i učenice uglađe, jer kroz vrijeme rata sve podiviljalo, a i danas čeljad prosta zvjerdal.

Zabava ovim redom tekla: „Prolog“ — učiteljica Marendić: „Istri“ i „Tri brata“ — Branko Jurac uč. I raz.; „Domovini“ (J. Arnold) — Sevenka Roca uč. III raz.; — „Djed i unuk“ — Ante Bonj-lo II raz.; „Dijete škole“ — Stjepan Crljenak III raz.; „San“ — Kosanka Markoč II raz.; čvrsta volja“ — igrokaz u jednom činu, glavna lica Stipe Crljenak, Ante Petrov i Oskar Ćićin-Sain učenicii II i III razreda.

„Stričeva oporuka“, veselu igru u jednom činu glumili: Anku — učiteljica Luketa, Katicu — učiteljica Delač, Ivana — g. Stupin Kiselicu g. Aleksa, Sobaricu — Slavka Markoč, Slugu — A. Dunatov a Kravaricu Anču učiteljica Marendić.

Reditelji se od milja rastajali gledajući svoj porod kako ne smije da bude više djetli. Znamo, da su gospoda aranžeri predstave veliki kriz na se primili, ali ne smjedu kloniti, jer — na mladjenju svijet ostaje — Dajte nam škole, djeca vas mole.

Javna zahvala.

Stankovćani poznati kao dobri rodoljubi i milosrdni ljudi. Prošle godine njihova Blagajna vozila sumpor. U Gačelezima nehotično u kolima zapalio se. Ovom prigodom štetovao vinograd sirotina maloljetnika Jose Sevdrije p. Roke. Pravda nas imala izjesti, Suseljivošću Stankovćana odustalo se, jer se i staro i mlado natjecalo lko da više doprinese sirotinji: što u kukuruzu. što u ostaloj hrani sakupismo za sirotinju 4 kvintala. Na prvom mjestu hvaliti i arni Stankovćanima, pa Upravi njihove Blagajne, a ne smijemo da ne napomenemo i njihova župnika fra Andriju Dizdara. Nadamo se da nas ne će braća Stankovćani zaboraviti ni u dojučoj žetvi.

Zaton, 29. siječnja 1922.

Tonko Martinović Nikin, štitnik.

Pošta.

Gg. predhrojniči, predplatnici. — Slobodno vam vraćati naš list, ali podmirite brojeve pridružane. Pri vraćanju lista ne pravite nikakvih opazaka, jer smo ih prepunili, te ćemo u jednom od sljedećih brojeva, ne stedeći nikoga, izmieti pod naslovom „Kupite kohulu, pa čete imati paripa po svom čuću.“ Naš list je u obranu potlačenih i za javnu kritiku.

G. T. — Sarajevo — Ne mrdaj, ne sumljičaj, ne prigovaraj. Poštajući konkretne činjenice, maši su stupci otvoreni i protiv Rudičić i protiv Drinković, i protiv „hrvatskog bloka“, u koliko ovizih politički rad bio bi za rolstvo Srba, Slovence i Hrvata.

Dopisnicima — Primoštena, Tribunja, Stankovaca, Mostine, Tiesna, Murtera, Zlosela, Zablaca ne gubite se u tričurje. Vidite da s glave riba smrdi, pa za što se osvjećete na vaše štogave ove, zvale se one mjestni glavari, hrambaše ili soski čaši. Numa treba jednodušne sloge. Prolistat ćemo: što bude za javnost — proturat ćemo.

Radnički raboš.

U dojučem broju donijet će poslanicu: „Na adresu centrale Monte Promina - Trst.“

Seljačka Brana.

Gosparinu oko „Težačke Sloge“ — Ivanicu Trašiani rođj. Mistura, za vrijeme svjetskog rata nalazila se u Crnoj Gori. Pa kako rat nije nikome — brat, vojništvo joj sve ugrabi — sruši, oplaćka, zapali. Pri pljački najviše se odlikovala Austrijska soldateska. Jedvah sa troje djece spasi glavu i 1917 povraće se na rodjenu grudu u Šibenik; što bilo — na njoj, što kruha — u njoj. Braća joj čuštala smilovanje i ustupila posjed u bliznjem Zatonu obradnjivanje na treću, gdje pri krečiti, sadili obradnjivaocu davali, trećinu svega česa: krečtbe, loze saditbe, gnjoja, sumpora, galice. Tako i ove godine obradnjivaocima dala u sumporu, galici i gnjoju 16 hiljada kruna, a samog gnjoja 21 hiljade kruna, a u jesen, nagovoreno po zastupnicima Franciu i Vrsaloviću; Dr. Pederinu i raznim advokatima — imena ovizih za sada premućavamo — obradnjivaoci ne samo što uzkratili svaki obvezani ugovorni doprinos višanja i smokava, već joj posvojili i obradnjeno i neobradnjeno zemljište. Ona sa svoje troje drobne dječice, na pu, a jedan od njezinih obradnjivaoca, neuračunavajuć njlja, maraštine, rakije, imade 5 bačava 70-80 hekt. vina i suviše prodao nje patreći dio.

Žalostno je, da se ovako nagradjuju i naplaćuju oni koji pod Austrijom stradali za ujedinjenje i slobodu Jugoslavije.

Vijesti grada i okolice.

Električna centrala Ante Šupuk i Sin stavljn ovijem na znanje čim svojim predplatnicima, koji do danas nijesu još podmirili rasyjtu za godinu 1921, da će onima, koji to nebi učinili u roku od najdalje osam dana biti prisiljeni prećinuti bez daljne obavijesti opskrbu električnom-rasyjetom a zaostatke uplatiti sudbenim putem.

Naš zemaljski raj — U Senju: što postolara što brijača imade na carinari, harniči kao viših činovnika njih petorica. Ne prigovaramo, ali postolara kao postolara ne može dalje od kopita, a brijač dalje od škara i ustre. Toliko barem naš mentalitet u S. H. S. do sada jest razvijen.

Žandarski ubojica odmaglio iz Benkovačkih uza. Čamio ti istina nekoliko mjeseca, bez da su vlasti uzele ikakova koraka. Kaže se, da je bio riješen vojničke obveze i predan građanskom sudu. Ne bih htjeli da njegovom bjehu pomogao i vanjski utjecaj. Ali letio nebu pod oblake „državotvornoi „fašiste“ naći će mu logu i prigjesti... zasluzenoj kazni!!!

JOSIP DREZGA - ŠIBENIK
Brzjavni: DREZGA ŠIBENIK.
Telefon inter. 38

VELIKA PRODAJA u žitaricama i kolonijalima.

Prodaja: Sećera, Kave, Pirinča, Sapuna, Gradjevnog materijala, Nafta, Benzina, Mašinskog ulja

Sve uz cijene konkurencije.

AUTOGARAGE.

Naruđbe se obavljaju sa vlastitim prevoznim sredstvima: motornim lađama po moru, teretnim automobilima po suhu.

Export vina, ulja i rakije na veliko.

Glavno zastupstvo za Dalmaciju tvornice likera Ivana Jelčića u Šibeniku.

ponovno se je otvorila i prima na izradbu u ćirilici i latinici sve zasijecajuće radnje, kao: razna listovnih papira, računa i omota, osmrtnica,

Pučka Tiskara u Šibeniku

s umjerenim cijenam.

književna djela, tiskalice za sudske, općinske i župne urede, trgov. listovnih papira, računa i omota, osmrtnica, kao i posjetnica, zaručnih i vjenčanih objava va itd. Naruđbe se primaju kod g. A. Ungaro, u širokoj. ulici br. 172. — Izradba brza i solidna

Kuća na dva kata, sa podrumom i uporabljivim podkrovljem: na prvom katu 2 sobe, a na drugom soba i kuhinja; u kuhinji voda i nuždnik; električna rasvjeta — u središtu grada, nudja se na prodaju. Prijave Upravi Lista.

Salamon Drutter, - Šibenik

Veliko skladište odijela, cipela i rublja uz najpovoljnije cijene

4-26

Prva Jugoslavenska Voštarnica
Grgo Čular - Šibenik

preporuča se pučanstvu, crkvinarsvima, bratovštinam i Gg. trgovcima.

Izradba po zanatu. — Cijene umjerene.
Prodaja finog vrcanog meda sa vlastitog pčelinjaka na malo i na veliko.

9-10

Novo osnovano
transportno i otpremničko poduzeće

A. KUVAČIĆ
— BAKAR —
preuzima

svakovrsnu robu za otpremu i uskladištenje. — Vlastita prevozna sredstva i magaze. — Izvršuje sve naloge brzo i najkvalitnije.

Ispostava: Stanica Bakar
6 Brzjavni: Kuvačić - Bakar.

SINGER

ŠIVAČIH STROJEVA ŠIVAČIH IGALA
NAKNAJNIH DJELOVA
MAŠINSKOG ULJA

PRODAJE UZ GOTOV NOVAC
— I OBROČNU OTPLATU —

NA SVAKOJ JE MAŠINI NAZNAČENA
CIJENA USTANOVLJENA ZA CIJELU
JUGOSLAVIJU

SKLADIŠTE — ŠIBENIK
GLAVNA ULICA

ZASTUPNIK

ANTE FRUŠA

16-26

— KNJIŽARA I PAPIRNICA —

FILIP BABIĆ
ŠIBENIK

Potpuno skladište knjiga na našem i stranim jezicima

Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene

— Sav pribor za urede, općine i škole —

Skladište školskih knjiga. i Kr. Zemaljske Naklade u Zagrebu.

Prima predplate na
STRUČNE I PERIODIČNE ČASOPISE
svakog jezika i struke.

MUZIKALIJE SVAKE VRSTI.

ZAHTEVAJTE CIJENIKE PAPIRA I POPIS
KNJIGA — CIJENIK ZA UREDE.

17-52

Juričev i Kešić - Bakar Veletrgovina dalmat. vina
— samo na veliko —

16-52

MATE PRGIN - ŠIBENIK

Veliki izbor šešira domaćih

4-26 tvornica sagova i rukotvorine.

PAPIRNICA I KNJIŽARA
J. GRIMANI - ŠIBENIK

Papir, knjige, školski risaci i pisaci predmeti
Cijene i acquarel boje, crnila i tuša u svim bo-
jama svjetske tvornice Günthler Wagner.
Muzikalije, slike, okviri i ostali luxus-predmeti.
Vrpce i pribor za pisaci stroj cyklostyl papir i
crnilo.

Sve se pismene ponude šalju na
upravu lista „RASKOVANI“.

GRAND HOTEL KRKA — ŠIBENIK

Kafana prvog reda.

Svako večer gospojinski koncert.

4-13 Tačna poslužba. — Izvrstna kuhinja.

Cijene umjerene.

Žigon i drug

Prodaja kože i cipela, na malo i
veliko, uz najpovoljnije cijene.
Roba domaćih tvornica.

2-26